

Příspěvek k poznání druhu *Ophonus /Metophonus/ parallelus* (DEJ.)

A contribution to knowledge of the species *Ophonus /Metophonus/ parallelus* (DEJ.)

/Coleoptera, CARABIDAE/

Petr Veselý

Teprve v poslední době byla početnějšími nálezy potvrzena příslušnost druhu *Ophonus parallelus* (DEJEAN, 1829) k československé fauně střevlíkovitých. Jelikož jde o málo známý a sbíraný druh v celém areálu výskytu, uvádím na základě studia vlastního materiálu z jižního Slovenska /Dudince, Šahy/ v krátkém klíči znaky, které ho odlišují od druhů podobných. Jako většina druhů podrodu *Metophonus* je i tento dosti variabilní a odlišení zvláště netypických velikých kusů od zástupců druhů *Ophonus /Metophonus/ melleti* (HEER, 1837) a *Ophonus /Ophonus/ azureus* (FABRICIUS, 1775) *f. nigra* může být obtížnější. Rozhodujícím a přesným znakem je tvar aedeagu a jeho sklerotizovaných vnitřních struktur, platnost ostatních znaků nemusí být vždy bezpodmínečná, ale ve své většině jsou dostatečně charakteristické.

1/4/ Baze štítu celá zřetelně vroubená, jen někdy je vroubení uprostřed nepatrně přerušené.

2/3/ Baze štítu téměř přímá, štít před zadními rohy konvexní nebo rovný, vzácně i silněji vykrojený. Zadní rohy štítu zaokrouhlené. Postranní okraje štítu v přední polovině s jednou štětinkou. Tečkování hlavy a štítu hrubé a řidší. Ramena zaokrouhlená, bez humerálního zoubku. Zbarvení černé nebo tmavě hnědé, často se slabým kovovým leskem. Brachypterní, méně často makropterní. Velikost 6 - 9 mm.

..... *O. azureus f. nigra* Iobr. 1, 1a, 5/

3/2/ Baze štítu k zadním rohům šikmá, štít před zadními rohy vykrojený. Zadní rohy zakulacené. Postranní okraje štítu v přední polovině s jednou, méně často /někdy jen jednostranně/ se dvěma štětinkami. Tečkování hlavy a štítu jemnější a hustší. Ramena s malým humerálním zoubkem. Zbarvení stálé, tmavě hnědé. Makropterní. Velikost 5,8 - 8,2 mm, nejčastěji v rozmezí 6,0 - 7,5 mm.

..... *O. parallelus* Iobr. 2, 4, 4a/ 4/1/

Baze štítu jen částečně, z 1/3 až 1/2 vroubená, vroubení často málo zřetelné. Tvar štítu velmi variabilní, nejčastěji širší délky, se zakulacenými zadními rohy a slabějším vykrojením po stranách. Postranní okraje štítu v přední polovině se dvěma až třemi štětinkami. Ramena se zřetelným humerálním zoubkem. Zbarvení tmavě hnědé, hlava a štít často světlejší. Makropterní. Velikost 5,5 - 8,6, nejčastěji v rozmezí 7,1 - 8,0 mm.

..... *O. melleti* Iobr. 3, 6, 6a/

Dle dosavadních poznatků vyhledává *O. parallelus* vápnité půdy. Rije zejména při okrajích polí a vinic v blízkosti zachovalých xerothermních stepních lokalit ve společnosti *Ophonus sabulicola*, *Harpalus tenebrosus*, *Harpalus hospes* a dalších druhů podrodu *Metophonus*. BRANDMAYR P. a BRANDMAYR T.Z. /1982/ uvádějí tento druh z xerothermních stanovišť zejména s vápencovým podkladem. Larvy i imaga se živí semeny rostlin rodů *Daucus* a *Foeniculum*.

Souhrn

Článek uvádí rozlišení druhů *Ophonus parallelus* (DEJ.), *O. melleti* (HEER) a *O. azureus* (F.) *f. nigra* a několik poznatků o chorologii *O. parallelus*.

Summary

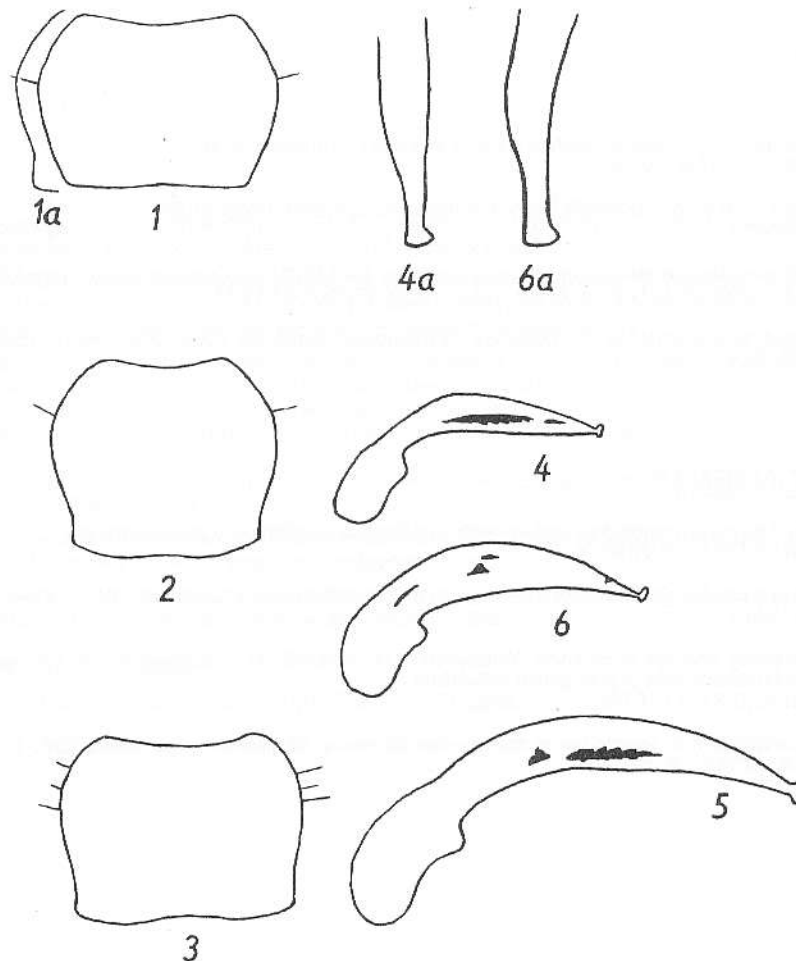
Differential morphological characters of the species *Ophonus parallelus* (DEJ.), *O. melleti* (HEER) and *O. azureus* (F.) *f. nigra* and some notes on the chorology of *O. parallelus* are given.

Literatura

- BRANDMAYR P., BRANDMAYR T.Z. 1982 : Indentificazione di larve del genere *Ophonus* DEJEAN, 1821 /sensu novo/ e note bionomiche /Coleoptera CARABIDAE/ - Mem. Soc. Ent. Ital., Genova, 60 / 1981/ : 67 - 103.
- KULT K. 1947 : Klíč k určování brouků čeledi CARABIDAE Československé republiky, 199 pp. Praha.
- SCIÁKY R. 1987 : Revisione delle specie paleartiche occidentali del genere *Ophonus* DEJEAN, 1821 /Coleoptera CARABIDAE/ - Mem. Soc. Ent. Ital., Genova, 65 /1986/ : 29 - 120.

Adresa autora /author's adress/ :

Petr Veselý, Lánská 1030, 198 00 Praha 9, Kyje.

Popis k obrázkům

Ophonus azureus obr.1 - štít /pronotum/

obr.1a - štít, extrémní tvar /pronotum, extreme form/
obr.5 - aedeagus, boční pohled /lateral view/

Ophonus parallelus

obr.2 - štít /pronotum/
obr.4 - aedeagus, boční pohled /lateral view/
obr.4a - špice aedeagu shora /point of aedeagus from above view/

Ophonus melleti

obr.3 - štít /pronotum/
obr.6 - aedeagus, boční pohled /lateral view/
obr.6a - špice aedeagu shora /point of aedeagus from above view/